

Julkisen sanan neuvosto 2011

vuosikertomus

Julkisen
sanan
neuvosto

Puheenjohtajan katsaus

Luottamus palautunut, uudet ongelmat siintävät

JULKISEN SANAN NEUVOSTO ajautui kriisiin joulukuussa 2009 pääministeri Matti Vanhasta koskeneen Yleisradion ”lautakasajutun” takia. Puheenjohtaja Pekka Hyvärinen erosi kesken kokouksen protestiksi sille, että neuvosto oli tekemässä hänen mielestään väärän päätöksen. Neuvosto päätyi katsomaan, ettei Yle ollut rikkonut journalistin ohjeita kertoessaan yhden lähteen perusteella Vanhasen kansanedustajakauden ajan tapahtumasta.

Hyvärisen eron aiheuttamaa kohua vahvisti se, että myös kaksi edellistä neuvoston puheenjohtajaa, Kalevi Kivistö ja Jacob Söderman, olivat eronneet kesken kauden. Lautakasapäätös jakoi voimakkaasti journalistikunnan mielipiteitä. Ratkaisua kohtaan esitettiin kritiikkiä myös yleisön keskuudesta.

Onneksi kriisi on taaksejäänyttä elämää. Luottamus neuvostoon on palautunut normaaliksi. Tätä voi perustella muun muassa JSN:n päätöksiin liittyvän kritiikin vähäisyydellä ja sillä, että neuvoston sisäinen työskentely on sujunut rauhallisesti. Luottamuksen palautumisesta kertoo myös kantelumäärän jatkuva kasvu.

MITÄÄN EI OLE SAATU kuitenkaan ilmaiseksi. Journalistin ohjeita sekä neuvostoa ja sen kannatusyhdistystä koskevia sääntöjä on uudistettu uskottavuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Neuvoston yleisöjäsenien määrä nostettiin kolmesta neljään ja kahdelle yleisön edustajalle asetettiin kriteeriksi erityinen perehtyneisyys eettiin kysymyksiin tai sananvapaussasioihin. Netin villiä keskustelua on pyritty pitämään asiallisenä Journalistin ohjeiden uudella liitteellä. Paljon muutakin on tehty.

Vaikka luottamus on palautunut, neuvosto ei voi ummistaa silmiään eräiltä median kehityskuilulta. Yksi huolenaihe on nopeuskilpailun kiristymisen vaikutus. Toimitusten pitäisi tarkistaa kaikki julkaisemansa tieto, mutta kun ne kisaavat siitä, kuka siteeraa nopeimmin jonkin toisen välineen uutista tai juttua, tarkistusvelvoite unohtuu helposti. Toimitukset luottavat toisiinsa ja referoivat toistensa juttuja verkossa ilman riittävää huolellisuutta.

Journalistin ohjeiden vaatimus tietojen tarkistamisesta myös silloin, kun ne on aiemmin julkaistu, on luultavasti eniten laiminlyöty eettinen velvoite 35 ohjekohdan joukossa. Toimituksissa kannattaisi miettiä, mitä hallaa muiden epätarkkojen tai paikkansapitämättömien uutisten levitys tekee journalistien maineelle, joka on jo kokenut kovia sensaatiohakuisuuden takia niin Suomessa kuin Ruotsissa.

TOINEN HUOLENAIHE AIHEUTUU mediayhtiöiden tarpeesta tuottaa nettiin uusia sisältöjä, jotka tuovat rahaa ja korvaavat levikki- ja ilmoitustulojen menetyksiä. Media-yhtiöt kehittelevät pontevasti innovatiivisia sisältöratkaisuja, mutta uudistusinnossa ei aina muisteta, mitä Journalistin ohjeet sanovat kaupallisen ja journalistisen sisällön välisestä erosta. Raja on pidettävä selvänä, ja piilomainonta on torjuttava.

Joidenkin uusien nettituotteiden kantava idea näyttää perustuvan tuon rajan il-

meisen tietoiseen hämärtämiseen. Ututissisältöä, tiedotemateriaalia ja advertori-aaleja sekoitetaan erällä mediayhtiöiden uusilla verkkosivuilla niin, että JSN:llä on kanteluja käsitellessään kova työ selvittää, mikä on aidosti toimituksellista ja mikä kaupallista aineistoa. Eron pitäisi selvittää yhdellä vilkaisulla jo tavallisellekin lukijalle.

Lehtitoimitukset ovat perinteisesti osanneet tehdä tämän eron. Ne lisäävät sanan ilmoitus ostetun palstan neljään nurkkaan tarvittaessa. Mediayhtiöiden joissakin uusissa nettipalveluissa tästä terveestä ja vastuullisesta kulttuurista ei kanneta huolta riittävästi.

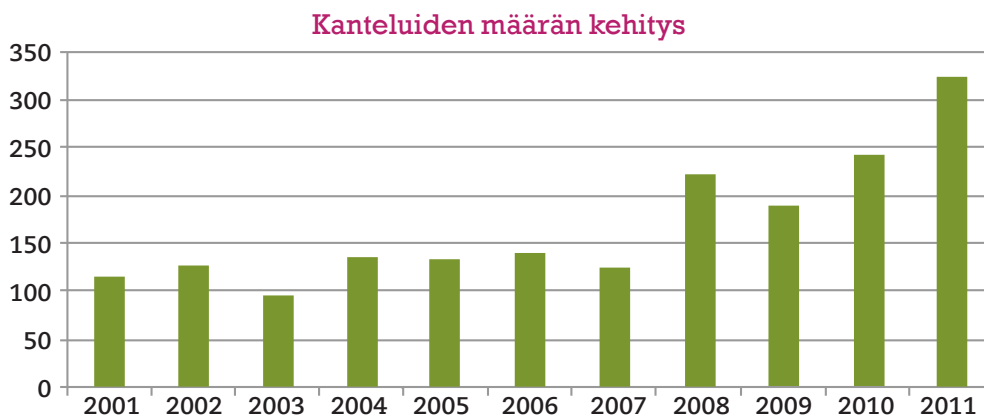
Olisi syytä kantaa, sillä osa yleisöstä suhtautuu rajojen hämärtymiseen erittäin kriittisesti. JSN ei liioin voi ummistaa silmiään kehitykseltä niin kauan kuin Journalistin ohjeiden kohta 16 velvoittaa sitä ja toimituksia. Journalistinen etiikka ei kahlitse mediayhtiöiden innovatiivisuutta. Uudistajien tarvitsee vain muistaa pitää journalistisen ja kaupallisen aineiston välinen raja kirkkaana. Kyllä ne siihen keinot keksivät, jos haluavat niin tehdä.

Risto Uimonen

JULKISEN SANAN NEUVOSTO 2011

Käsittelyajat pitenivät, langettavien osuus laski

NEUVOSTO KOKOONTUI VUODEN kuluessa kymmenen kertaa ja teki yhteensä 72 päätöstä. Osa kanteluista, joihin ratkaisut perustuivat, oli lähetetty jo vuoden 2010 puolella. Päätösluvussa ovat mukana myös puheenjohtajan tekemät 11 itsenäistä vapauttavaa ratkaisua. Varsinaisia kanteluita neuvosto sai vuoden aikana 324 kpl (244 kpl vuonna 2010). Tämä oli kaikkien aikojen ennätys. Kun mukaan lasketaan myös ns. esikarsitut eli sihteerityönä käsitteystä suljetut, muun muassa mainoksiin ja neuvoston toimivallan ulkopuolella oleviin verkkosivustoihin kohdistuvat 34 kantelua, vuonna 2011 vastaanotettujen kanteluiden kokonaismäärä oli 358 kpl. Neuvoston käsitteelyyn otettiin vuoden aikana 105 kantelua, joista osa ratkaistaan vuoden 2012 puolella.

KUN KANTELUT ON vastaanotettu neuvoston toimistossa, sihteerit alkavat valmistella niistä käsittelyynotto- tai karsintaesityksiä puheenjohtajalle. Tähän työhön kuuluu paitsi varsinaisen esitystekstin laatiminen myös kanteluaineistoon perehtyminen ja mahdollisten lisäselvitysten tekeminen. Kanteluiden määrän kasvu on lisännyt valmistettavaa työtä. Tästä syystä aika, joka kuluu kantelun saapumisesta neuvoston päätökseen, on pidentynyt ja oli vuonna 2011 keskimäärin 144 vuorokautta (2010: 78 vrk., 2009: 75 vrk., 2008: 61 vrk.). Kannatusyhdistys päätti palkata uuden osa-aikaisen hallintosihteerin. Järjestelyllä suunnataan toimiston työpanosta nykyistä enemmän päätösesitysten valmisteluun.

Suurinta osaa kanteluista ei otettu neuvoston käsittelyyn, vaan puheenjohtaja karsi ne neuvoston toimiston valmistelun perusteella. Kantelijat saivat näin ollen perustellun karsintapäätöksen, joka lähetettiin myös päätoimittajalle. Kantelijoiden oikeusturvan varmistamiseksi neuvosto nimitti vuoden ensimmäisessä kokouksessaan kolmen hengen työryhmän, jolta kantelija voi pyytää kantelunsa uudelleen käsittelyä. Työryhmään kuuluivat vuonna 2010 hyväksytyt perussopimuksen mukaisesti neuvoston puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, toinen sihteeristä ja neuvoston valitsema yleisön edustaja. Aikaisempaan karsimispäätökseen osallistuneet puheenjohtaja ja sihteeri ovat jäävejä käsittelemään uudelleen käsittelypyyntöä.

Perussopimusta muutettiin lokakuussa niin, että uudelleen käsittelypyynnön ratkaisevat varapuheenjohtajat ja neuvoston valitsema yleisön edustaja tai hänen sijaisensa. Uudelleen käsittelyryhmässä yleisöä edusti koko vuoden Ulla Ahlmén-Laiho. Lokakuusta lähtien hänen varahenkilönään toimi Jukka Ahlberg. Vuoden aikana kantelijat tekivät yhteensä 27 uudelleen käsittelypyyntöä.

Vanhan perussopimuksen mukaan kantelu voitiin ottaa uuteen käsittelyyn, jos karsinta perustui virheelliseen tietoon tai väärinkäsitykseen. Näillä perusteilla ryhmä hyväksyi neuvoston käsittelyyn yhden puheenjohtajan karsiman kantelun, jonka Rautatiematkustajat ry. oli tehnyt Yle TV1:n A-talk-ohjelman tavasta kutsua haastateltavia lähetykseen. Sitten neuvosto antoi kantelusta vapauttavan päätöksen. Uudessa perussopimuksessa ehtoja täsmennettiin niin, että kantelu voidaan ottaa uuteen käsittelyyn vain, jos puheenjohtajan karsintapäätös perustuu ilmeisen virheelliseen tietoon. Uuden perussopimuksen voimaantulon jälkeen uudelleen käsittelypyyntöjä ei ole hyväksytty.

Kahdeksan uutta jäsentä neuvostoon

NEUVOSTON JÄSENISTÄ KAHDEKSAN aloitti kautensa vuonna 2011. Varapuheenjohtajina toimivat varapäätoimittaja Inkeri Pasanen (1. varapj.) ja toimittaja Tuomo Lappalainen (2. varapj.) Pasanen päätti vuoden lopussa kautensa neuvoston jäsenenä. Hänen seuraajakseen kolmivuotiskaudelle 2012–2014 valittiin Kurikka-, Pohjankyrö-, Kyrönmaa- ja Tejuka-lehtien kustantaja-päätoimittaja Jaakko Ujainen Kurikasta. Ujaisen varajäsenenä jatkaa sanomalehti Pohjalaisen päätoimittaja Kalle Heiskanen, joka toimi jo Pasasen varaedustajana. Myös yleisön edustaja Titta Sinisalon kausi päättyi. Uutta yleisöjäsentä haettiin ilmoituksella, joka julkaistiin neuvoston nettisivuilla. Hakemuksia tuli yhteensä 16. Puheenjohtaja ja sihteerit haastattelivat kolme hakijaa, minkä jälkeen neuvosto valitsi yleisön edustajaksi kaudelle 2012–2014 sähkötekniikan kandidaatti, automaatio-opettaja Lauri Karpin Vaasasta. Hänen varajäsenenään toimii aatehistoriantutkija Anssi Halmesvirta. Halmesvirta oli myös Sinisalon varaedustaja.

Neuvostoon kuuluivat vuonna 2011 seuraavat henkilöt (vihreällä kautensa vuonna 2011 aloittaneet jäsenet, sinisellä aikaisemmin aloittaneet, Y= yleisön edustaja, M = median edustaja)

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Eversti Jukka Ahlberg , Seinäjoki (Y)	Luova johtaja Jani Halme , Parikkala/Helsinki
Lääkäri Ulla Ahlmén-Laiho , Raisio (Y)	Vanhempi rikoskonstaapeli Johanna Korhonen , Joensuu
Toimituspäällikkö Ollijuhani Auvinen , MTV3/Huomenta Suomi, Järvenpää (M)	Politiikan toimittaja Pasi Tuohimaa , Nelonen. Helsinki
Uutispäällikkö Timo Huovinen , YLE Uutiset, Helsinki (M)	Maakuntaradion päällikkö Hannele Haanpää-Holappa , YLE Keski-Pohjanmaa, Kokkola
Toimittaja Juha Keskinen , Iltalehti, Helsinki (M)	Toimituspäällikkö Veikko Valtonen , Turun Sanomat, Rusko
Toimittaja Tuomo Lappalainen , Suomen Kuvalehti, Espoo (M), 2. varapj.	Toimittaja Seija Lappalainen , Lapin Kansa, Rovaniemi
Free-toimittaja Salla Nazarenko , Maarianhamina / Helsinki (M)	Päätoimittaja Hannu Helineva , Vartti Kouvola, Iitti
Yliopiston lehtori Riitta Ollila , Jyväskylä (Y)	Professori Liisa Nieminen , Vantaa
Varapäätoimittaja Inkeri Pasanen , Keski-suomalainen, Tikkakoski (M), 1. varapj.	Päätoimittaja Kalle Heiskanen , Pohjalainen, Vaasa
Sisältöjohtaja Riitta Pollari , Sanoma Magazines, Helsinki (M)	Päätoimittaja Anna-Liisa Hämäläinen , Koti & Keittiö, Helsinki
Yrittäjä Titta Sinisalo , Helsinki (Y)	Aatehistoriantutkija Anssi Halmesvirta , Jyväskylä
Puheenjohtaja Risto Uimonen , Espoo	

Neuvoston ja toimiston työskentelytapoja määrittävä uusi työjärjestys hyväksyttiin neuvoston kokouksessa kesäkuussa. Asiantuntijana työjärjestyksen laatimisessa toimi Asianajajaliiton viestintäpäällikkö, neuvoston entinen jäsen Janne Laukkanen. Työjärjestyksessä korotettiin neuvoston prosessien avoimuutta.

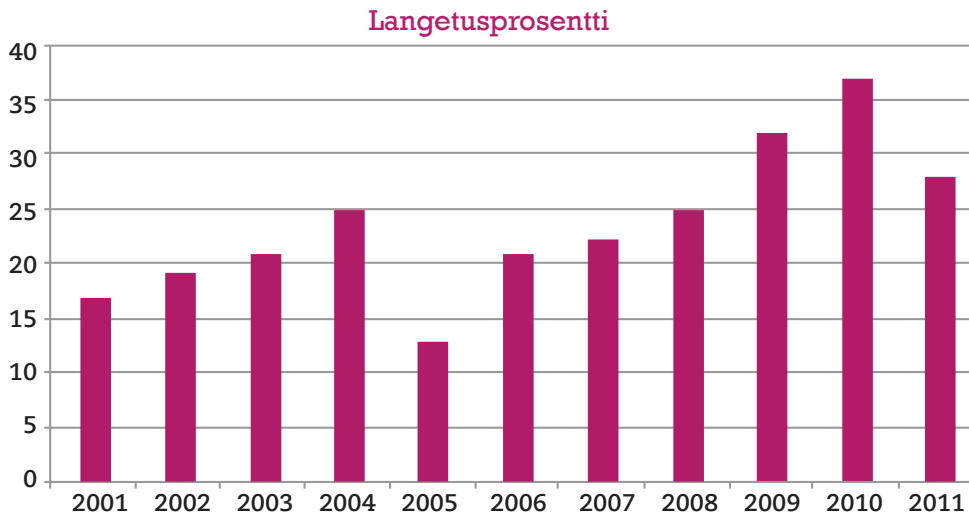
Langettavien osuus laski

KANTELIIJA HAKI NEUVOSTOLTA muutosta puheenjohtajan tekemään vapautta-vaan ratkaisuun vain yhdessä tapauksessa, mikä oli vähemmän kuin kertaakaan aikaisemmin niiden vuosien aikana, jolloin puheenjohtajalla on ollut oikeus antaa itsenäisiä ratkaisuja (2008: 21 pj-päätöstä/4 muutoksenhakua, 2009: 11/4, 2010: 14/4). Neuvosto katsoi jälleen, ettei muutoksen hakemiseen ollut syytä suostua ja piti voimassa puheenjohtajan antaman päätöksen. Sen sijaan neuvoston tekemiin päätöksiin haettiin muutosta kaksi kertaa. Kumpikin hakemus hylättiin. Ensimmäinen muutoshakemus tehtiin, kun vuoden 2010 perussopimus oli vielä voimassa. Sen mukaan neuvoston päätökseen voi hakea muutosta, jos kantelija katsoi sen perustuneen virheelliseen tietoon tai väärinkäsitykseen. Toinen muutoksenhaku tehtiin

uuden perussopimuksen voimassa ollessa. Siinä uudelleenkäsitellyn perusteeksi hyväksytään vain ilmeisen virheellinen tieto, johon kantelija katsoo päätöksen perustuneen. Toisessa tapauksessa kantelija myös teki poliisille tutkintapyynnön päätöksentekoon osallistuneista neuvoston jäsenistä. Asiasta tehtiin sittemmin syyttämättäjäättämispäätös.

PUHEENJOHTAJA KARSII KANTELUITA erityisesti sillä perusteella, ettei hän katsonut niiden kohdistuvan sellaisiin Journalistin ohjeiden kannalta merkittäviin sisältöihin, joita olisi syytä käsitellä neuvostossa. Tämän ns. harkintaperusteen lisäksi tyypillisimpiä karsintaperusteita olivat kantelun kohdistuminen maku- ja tyylikysymyksiin, joihin on Journalistin ohjeiden pohjalta vaikea ottaa kantaa sekä esimerkiksi asianomistajan suostumuksen tai muun materiaalien puuttuminen kanteluiden liitteistä. Kantelijan tulee liittää kanteluunsa juttukopio tai linkki tai antaa muuten tarkat tiedot jutun ilmestymisestä ja sisällöstä. Jos tällaiset tiedot puuttuvat, puheenjohtaja karsii kantelun.

LANGETTAVIEN PÄÄTÖSTEN OSUUS kääntyi kahteen edelliseen vuoteen verrattuna laskuun, kun 20 ratkaisua eli 28 prosenttia kaikista neuvoston tekemistä päätöksistä oli langettavia. Muutos lienee osa normaalia pitkän aikavälin vaihtelua, joskin luku oli edelleen kolmanneksi korkein viimeisen vuosikymmenen aikana. Neuvosto ei siis ole muuttanut ratkaisulinjaansa. Neuvosto liitti sen sijaan vapauttaviin päätöksiinsä aiempaa enemmän moitteita toimituksille. Vaikka tiedotusväline ei rikkonut Journalistin ohjeita, neuvosto saattoi kiinnittää kriittistä huomiota jutuissa esiintyneisiin puutteisiin tai vaillinaisiin toimintatapoihin.

”Persu” ja piilomainonta askarruttivat

PALJON JULKISTA KESKUSTELUA herättäneisiin päätöksiin kuului esimerkiksi vapauttava ratkaisu persu-sanan käytöstä. Neuvosto käsitteli myös muita perussuomalaisiin liittyneitä kanteluita. Yleistä yhteiskunnallista kohua herättäneet aiheet, kuten Suojelupoliisissa väitetyksi tapahtuneen työpaikkakiusaamisen uutisointi ja nuorille suunnatun, uskonnollisen julkaisun tapa käsitellä seksuaalivähemmistöjä, päättyivät myös neuvoston käsittelyyn.

Neuvoston päätökset jakaantuivat seuraavasti:

	Langettavat	Vapauttavat	Yhteensä
Sanoma- ja paikallislehdet	12	37	49
Aikakauslehdet	2	6	8
Yleisradio	3	6	9
MTV-konserni	2	4	6
Nelonen Media	1	0	1
Kaupalliset radiot	0	1	1
Perussopimuksen itsenäisesti allekirjoittaneet välineet	0	1	1

Osa päätöksistä kohdistui samanaikaisesti useisiin välineisiin. Päätöksistä neljä tehtiin äänestämällä.

NEUVOSTO TEKI ENITEN päätöksiä totuudenmukaisesta tiedonvälityksestä ja virheen korjaamisesta sekä yksityiselämän suojasta. Toimitukset eivät vielä juurikaan noudattaneet Journalistin ohjeiden kohtaa, joka kehottaa toimituksia korjaamaan julkaisemansa olennaisen virheen aina tiedotusvälineen nettisivuilla – siinäkin tapauksessa, että virhe on alun perin julkaistu vain paperilehdessä tai tv- tai radiokanavalla. Oikaisu on luonnollisestikin julkaistava netin lisäksi myös lehdessä tai sen ohjelman yhteydessä, jossa virhe tehtiin. Netti on nopea tapa saada virhe yleisön tietoon ja oikaistuksi. Näin esimerkiksi kerran viikossa tai kuukaudessa julkaistavien lehtien tai ohjelmien yleisö ei joudu odottamaan oikaisua kohtuuttoman pitkään. Kun olennainen virhe on julkaistu netissä, toimituksen on liitettävä virheellisen nettijutun yhteyteen jälkikäteen tieto, että se sisältää virheen. Tämän veloitteen toimitus voi täyttää julkaisemalla virheellisen jutun yhteydessä esimerkiksi linkin oikaisuun. Virheellisen sisällön poistaminen verkosta ei ole virheen korjaamista. Neuvosto täsmensi netissä oikaisemisen pelisääntöjä joulukuussa antamassaan päätöksessä 4598/SL/11.

YKSITYISELÄMÄN SUOJAAN LIITTYEN neuvosto otti toistuvasti kantaa valokuviin. Henkilöiden tai yritysten kuvia oli käsitelty sellaisella tavalla tai ne esitettiin sellaisessa yhteydessä, ettei kantelija kokenut tulevansa kohdelluksi oikeudenmukaisesti.

Kolmanneksi yleisin peruste oli samanaikaisen kuulemisen laiminlyönti; kantelijaa ei esimerkiksi ollut kuultu tai hänelle ei ollut myönnetty oikeutta omaan kannanottoon. Neuvosto kiinnittikin useissa päätöksissään huomiota siihen, että toimitukset suhtautuivat ylimalkaisesti yleisöltä tulleeseen palautteeseen, korjauspyyntöihin, mielipiteisiin ja omiin kannanottoihin. Neljäs merkittävä peruste oli

piilomainonta, josta myös annettiin suhteessa eniten langettavia päätöksiä. Erityisesti nettisivustojen tapa yhdistää kaupallista sisältöä ja journalismia vastoin Journalistin ohjeita huolestutti neuvoston jäseniä. Neuvosto kävikin syksyn kokouksissa periaatekeskustelua näistä rajanvedon ongelmista. Myös esimerkiksi nettikeskusteluja ja ihmisarvon kunnioittamista tiedotusvälineiden palstoilla käsiteltiin vuoden aikana toistuvasti. Journalistin ohjeiden uutta liitettä nettikeskusteluista ei kuitenkaan ehditty soveltaa vuoden 2011 aikana.

Median ja maahanmuuttajien suhde puntarissa

NEUVOSTON UUDISTUNEIDEN NETTISIVUJEN blogiteksteissä käsiteltiin journalistiseen etiikkaan liittyviä ajankohtaisia aiheita. Neuvosto järjesti Turun Sanomien kanssa elokuussa yleisötilaisuuden Turun Messujen yhteydessä. Tilaisuudessa oli läsnä myös paikallisia päätoimittajia. Marraskuussa Julkisen sanan neuvosto ja vähemmistövaltuutetun toimisto järjestivät puolestaan Säätötalolla kaikille avoimen Miten media kohtelee maahanmuuttajia -seminaarin. Toimiston henkilökuntaa kutsuttiin muihinkin erityisesti maahanmuuttajille suunnattuihin tai heitä käsitteleviin tilaisuuksiin.

Puheenjohtaja Risto Uimonen vieraili toimitusten ja toimittajajärjestöjen tilaisuuksissa, luennoi journalismin opiskelijoille itsesääntelystä Tampereen yliopistossa sekä antoi haastatteluja tiedotusvälineille. Sihteerit osallistuivat järjestöjen ja oppilaitosten järjestämiin koulutus- ja keskustelutilaisuuksiin.

kuva: Ilkka Vanttinen

Neuvoston puheenjohtaja Risto Uimonen ja vähemmistövaltuutettu Eva Biaudet avasivat yhdessä Miten media kohtelee maahanmuuttajia -seminaarin.

ALLIANCE OF INDEPENDENT Press Councils of Europe -järjestön kokous pidettiin lokakuussa Moskovassa, jonne oli saapunut erityisen runsaasti Kaukasian maiden edustajia. Suomesta kokoukseen osallistuivat Risto Uimonen ja Nina Porra. Moskovassa keskusteltiin muun muassa vihapuheen sääntelystä, julkisuuden henkilöiden käsittelystä tiedotusvälineissä ja erilaisista tavoista rahoittaa neuvostojen toimintaa, kun taloudelliset toimintaedellytykset näyttävät olevan heikkenemässä. Risto Uimonen vieraili joulukuussa Suomen Tukholman instituutissa puhumassa Ruotsissa toimiville suomalaisille kirjeenvaihtajille. Nina Porra osallistui marraskuussa Sarajevossa Euroopan neuvoston rahoittamaan, itsesääntelyn ja vihapuheen suhdetta käsittelevään seminaariin.

Neuvoston toimistolla vieraili opiskelijaryhmiä sekä journalistisesta itsesääntelystä kiinnostuneita valtuuskuntia Kosovosta, Romaniasta ja Venäjältä.

JSN:n kannatusyhdistyksen kertomus vuoden 2011 toiminnasta

Rahoituksen pohjaa tarkastellaan – valtion osuus pienenee

JULKISEN SANAN NEUVOSTON toiminta rahoitettiin jäsenyhteisöjen maksamin vuosimaksuin ja valtionavulla. Myös yksittäisten tiedotusvälineiden liittymis- ja vuosimaksut toivat tuloja 3 500 euroa, mikä on 900 euroa enemmän kuin edellisvuonna. Taustayhteisöjen ulkopuolisten tiedotusvälineiden määrä kasvoi neljällä. Oikeusministeriö myönsi neuvoston toiminnan tukemiseen valtion vuoden 2011 tulo- ja menoarviosta 82 000 euroa. Summa on ollut sama vuodesta 2008 lähtien. Jäsenyhteisöt maksoivat kertomusvuonna 204 859 euroa (168 649 euroa vuonna 2010). Nousu selittyy suurelta osin sillä, että vuosien 2010 ja 2009 budjetit olivat samansuuruiset, joten kasvupaineita ehti kertyä kahtena vuonna.

VALTION AVUSTUKSEN OSUUS yhdistyksen menoista (284 956 euroa) oli alle 29 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 32 prosenttia. Valtionavun suhteellinen osuus pienenee koko ajan. Vielä vuonna 2007 se kattoi 44 prosenttia menoista. Ennakkotietona voi mainita, että vuoden 2012 budjetissa valtion osuus supistuu absoluuttisesti 82 000 eurosta 78 000 euroon eli se on enää 24 prosenttia kokonaismenoista.

TASEEN YLIJÄÄMÄÄ KASVATETTIIN tarkoituksellisesti 2009, ja tase vahvistuikin niin, että ylijäämää oli tilinpäätöksessä vuoden 2009 lopussa yhteensä 40 500 euroa. Vuosi 2010 oli kuitenkin 17 462 euroa tappiollinen monipuolisen ja budjetissa ennakoimattoman toiminnan vuoksi. Uuden puheenjohtajan aloittaessa järjestettiin mm. neuvoston toimintaa tukeva mainoskampanja. Toimintavuosi 2011 elettiin säästäväisesti talousarviota noudattaen, minkä vuoksi ylijäämää kertyi 6 161 euroa (2,1 % kokonaismenoista). Taseen ylijäämäkohdassa oli vuoden 2011 lopussa 29 255 euroa, minkä vuoksi yhdistyksen maksuvalmiuskin säilyi hyvänä.

SUURIN EUROMÄÄRÄINEN YLITYS viime vuonna oli ulkopuolisissa palveluissa, jossa budjettiin varattu määräraha ylitettiin 1 928 eurolla eli noin 11 %. Journalistin ohjeiden verkkokeskusteluliite teetti arvioitua enemmän projektiluonteista työtä, joka ostettiin yhdistyksen ulkopuolelta. Suurin euromääräinen säästö tuli vakituisen henkilöstön kuluista, jotka olivat 4 261 (2 %) arvioitua pienemmät.

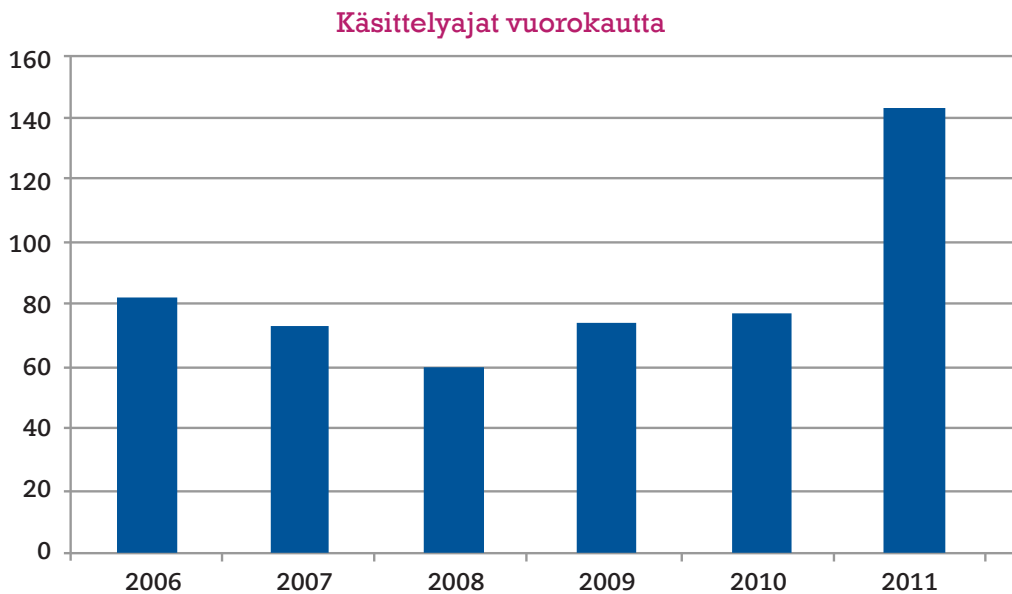
YHDISTYKSEN SYYSKOKOUS MÄÄRÄÄ tulo- ja menoarviosta päättäessään yhdistyksen jäsen-
ten maksuosuudet. Syyskokouksessa Aikakauslehtien liiton aloitteesta hyväksyttiin yksimieli-
nen ponsi, jonka mukaan hallitus selvittää mahdollisimman pian jäsenien vuosimaksuosuuk-
sien perusteiden muuttamismahdollisuudet. Tätä varten hallitus nimesikin alkuvuodesta 2012
työryhmän, jonka tehtäväksi tuli miettiä rahoituksen ja maksuosuuksien perusteita.

VIIDEN VUODEN KÄSITTELYAJAT mahdollisesti ensimmäistä kertaa ulkopuolisten asiantuntijapalveluiden
oston. Raha käytettiin Journalistin ohjeiden liitteen tekemiseen. Oik. maist. Johanna Töyrylän li-
säksi aiemmin yleisön edustajana neuvostossa ollut Asianajajaliiton viestintäpäällikkö, oik. kand.
ja yht. maist. Janne Laukkanen työskenteli toimistossa päivän viikossa kevätkauden aikana. Täl-
löin uusittiin perussopimus ja neuvoston työjärjestys.

Neuvostosta ja toimistosta konsulttiselvitys

KANTELUIDEN KÄSITTELYAJAT OVAT pidentyneet huomattavasti, koska kanteluiden määrä on
kasvanut viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana yli kaksinkertaiseksi. Alla on taulukko, josta
käsittelyajat näkyvät vuorokausina.

PIDENTYNEIDEN KÄSITTELYAIKOJEN VUOKSI kannatusyhdistys teetti toimittaja Armi Kyynäräi-
sellä konsulttiselvityksen siitä, miten toimiston ja neuvoston työskentelyä voitaisiin tehostaa.

Kyynäräisen raportti ja toukokuussa pidetyt hallituksen sekä yhdistyksen kokoukset linjasivat
keinoja, joilla kanteluiden käsittelyajat eivät enää venyisi, vaan pikemminkin supistuisivat:

1. Palkataan osa-aikainen hallintosihteeri, joka hoitaisi mahdollisimman suu-
ren osan toimiston rutiinistöistä, jolloin
2. neuvoston sihteeri voisi ottaa nykyistä enemmän kanteluiden valmisteluvas-
tuuta.
3. Harkitaan kanteluasioiden sovittelun lisäämistä. Tämä karsisi käsittelyyn
otettavien kanteluiden määrää.
4. Kokousrytmin tiivistäminen. Neuvosto kokoontuu vuosittain 8–10 kertaa.
Kertomusvuonna 2011 kokouksia oli 10, edellisvuonna 9 ja sitä edellisenä 8.
Kokousrytmiä on hankala enää kymmenestä kokouksesta tiivistää. Varsinai-
nen tulppa on ollut kanteluiden valmistelussa, ja tätä ongelmaa kokousryt-
min tiukentaminenkaan ei poistaisi.

5. Langettavia päätöksiä puheenjohtajistosta? Kun nykyinen puheenjohtaja-profiili otettiin käyttöön, luovuttiin puheenjohtajistosta. Aiemmin puheenjohtajisto päätti kanteluiden karsimisesta ja teki esitykset neuvostolle. Jos puheenjohtajisto otettaisiin taas käyttöön, pitäisi perussopimusta luonnollisesti muuttaa. Tämäkään vaihtoehto ei helpottaisi kanteluiden valmistelua.
6. Uudistuva tekniikka. Tekniikkaa aiotaan uudistaa, mutta se ei auta kanteluruuhkan purkamisessa.
7. Toimistoajan supistaminen. Neuvoston toimistolla ei ole varsinaisia aukioloaikoja, mutta puhelimeen vastataan joka arkipäivä vähintään kello 10–16. Tämän ajan supistaminen helpottaisi ja jättevöittäisi sihteerin valmisteluaikaa. Toisaalta puhelinvastaajakin on kerran päivässä purettava.

HALLITUS TEKİ RAPORTIN perusteella esityksen, että toimistoon palkataan osa-aikainen hallintosihteerі, joka työskentelisi kahtena päivänä viikossa. Syyskokous hyväksyi budjetissaan esityksen. Myös muita raportissa esitettyjä keinoja käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Verkkokeskustelusta ohjeiden liite

VERKKOKESKUSTELUJA VARTEN YRITETTIIN jo vuoden 2010 aikana saada aikaan omat ohjeet. Työ osoittautui kuitenkin suppeahkossa asiantuntijatyöryhmässä ongelmalliseksi. Vuoden 2010 syyskokous edellyttikin 2010 perusteellisempaa valmistelua. Sitä varten hallitus palkkasi OTM Johanna Töyrylän projektiluonteiseen työhön valmistelemaan JSN:n puheenjohtajan Risto Uimonen johdolla verkkokeskusteluohjetta. Valmistelu alkoi 11.2.2011 pidetyllä laajapohjaisella lähetekeskustelulla, johon taustayhteisöjen lisäksi osallistui kymmenkunta päällikkötoimittajaa. Lähtökohdaksi sovittiin se, että verkkokeskusteluohjeet on tarkoitettu toimituksille – ei keskustelijoille.

Alustava tavoite liitteelle asetettiin kevätkokoukseen 2011, mutta se osoittautui liian optimistiseksi. Laajan kenttäkierroksen ja kuulemisten jälkeen Journalistin ohjeiden liite ”Yleisön tuottama aineisto tiedotusvälineiden verkkosivuilla” hyväksyttiin kannatusyhdistyksen ylimääräisessä kokouksessa 5.9.2011. Kokous päätti, että liitteestä tulee toimituksia sitova 1.10.2011. Asiattoman viestin ilmoittamista varten tehtäviä muutostöitä varten annettiin aikaa 1.12.2011 saakka. Tämäkään ei riittänyt, vaan yhdistyksen hallitus valtuutti JSN:n puheenjohtajan tarvittaessa, eri pyynnöstä antamaan lisää aikaa tiedotusvälineille. Joitakin yhteydenottoja tuli, mutta varsinaisia jatkoaikahakemuksia ei tullut.

Pihlajamäestä puheenjohtaja

KANNATUSYHDISTYKSEN HALLITUKSEN puheenjohtajaksi vuodelle 2011 valittiin vuoden 2010 syyskokouksessa televisiopäällikkö Riitta Pihlajamäki Yleisradiosta. Hallitus valitsi varapuheenjohtajaksi Sanomalehtien Liiton johtajan Pasi Kiviojan. Hallituksen jäsenenä toimi puheenjohtaja Arto Nieminen Journalistiliitosta. Yhdistyksen sihteerinä toimi Ilkka Vääntinen. Hallituksen kokouksiin osallistuivat myös JSN:n puheenjohtaja Risto Uimonen ja neuvoston sihteerі Nina Porra.

Yhdistyksen tilintarkastajana toimi Tilintarkastusrengas Oy, josta tilejä oli tarkastamassa toimitusjohtaja Tom A. Turja. Toisena varsinaisena tilintarkastajana eli toiminnantarkastajana toimi talouspäällikkö Marjut Mikkonen ja hänen henkilökohtaisena varahenkilönään toimitusjohtaja Jukka Virta. Heidät valittiin syyskokouksessa 2011 jatkamaan tehtävissään.

Yhdistyksen palkkahallintoa ja kirjanpitoa sekä soveltuvien osin myös talousarviota hoiti Kulttuuritilit Oy, josta nimettyinä henkilöinä oli Maria Vuorenmaa. Www-sivujen uudistuksesta ja teknisestä ylläpidosta vastasi Loyalistic Oy. Sivujen hallinnoinnista ja sisältömuutoksista vastaa neuvoston sihteerі Nina Porra.

Kannatusyhdistykseen uusia jäseniä

SUOMEN TELEVISIOIDEN LIITTO purkautui ja irtisanoutui yhdistyksen jäsenyydestä vuoden 2010 lopussa. Sen jäsenet MTV Oy, Sanoma Entertainment Oy ja SuomiTV aloittivat JSN:n kannatusyhdistyksen jäseninä vuoden 2011 alusta.

Kannatusyhdistyksen jäsenet
Aikakauslehtien Liitto
Sanomalehtien Liitto
Paikallislehtien Liitto
Suomen Journalistiliitto
Radio- ja televisiotoimittajien liitto
Radiomedia
Yleisradio Oy
MTV Oy
Sanoma Entertainment Oy
SuomiTV

Jäsenjärjestöjen edustajat yhdistyksessä 2011

AL	liittojohtaja Mikko Hoikka	Varalla: Saara Itävuo
SL	johtaja Pasi Kivioja	Jukka Holmberg
RTTL	toimittaja Jari Niemelä	Raino Hurme
Radiomedia	toimitusjohtaja Stefan Möller ja edunvalvontapäällikkö Johanna Töyrylä	
YLE	televisiopäällikkö Riitta Pihlajamäki	
PL	päätoimittaja Arto Henriksson	Kari Juutilainen
SJL	puheenjohtaja Arto Nieminen	Juha Rekola
MTV Oy	päätoimittaja Merja Ylä-Anttila	Petra Wikström-Van Eemeren
Sanoma Entertainment Oy	päätoimittaja Eero Hyvönen	
SuomiTV	kanavapäällikkö Miikka Muurinen	

Perussopimuksen muut allekirjoittajat

KANNATUSYHDISTYKSEN JÄSENLIITTOIHIN kuulumattomat tiedotusvälineet voivat kuulua JSN:n itsesääntelyjärjestelmään sitoutumalla noudattamaan JSN:n perussopimusta. Päätöksen ulkopuolisista allekirjoittajista tekee yhdistyksen kokous. Tällaisia allekirjoittajia olivat vuoden 2011 lopussa Kirkkonummen Sanomat, Kuluttaja, Sompio, verkkolehti Uusi Suomi, PAM-lehti, Kirkko & kaupunki, Voima, ESSE, Rauhan Tervehdys, Luoteis-Lappi, Kittilälehti, Enontekiön Sanomat ja verkkolehti Tutka (2012–2013).

Yksittäisistä lehdistä itsesääntelyn piiriin hyväksyttiin 2011 Oulun seurakuntien julkaisema Rauhan Tervehdys ja paikallislehdet Luoteis-Lappi, Kittilälehti ja Enontekiön Sanomat. Lisäksi hyväksyttiin Turun ammattikorkeakoulun julkaisema verkkolehti Tutka JSN:n itsesääntelyn piiriin kahden vuoden määräajaksi. Kyseessä on kokeilu, jonka tarkoitus on syventää yhteistyötä toimittajien opetuksen suuntaan ja tutkia jäsenyyden vaikutuksia neuvoston työhön.

Liittyessään itsesääntelyjärjestelmään lehdet maksavat 200 euron liittymismaksun. Vuosimaksu on 300 euroa. Vuoden 2011 syyskokous korotti molempia maksuja 50 eurolla vuodeksi 2012.

Toimiston henkilökunta

Puheenjohtaja Risto Uimonen
Neuvoston sihteeri Nina Porra
Valmisteleva sihteeri Ilkka Vänttinen
Oik. maist. Johanna Töyrylä 31.1.–31.5.2011 (osa-aikainen)
Oik. kand. ja yht. maist. Janne Laukkanen 1.2.2011–15.6.2011 (osa-aikainen)